

Comunicat de presă

Luxemburg, 13 iunie 2022

Supraveghere insuficientă, în timpul pandemiei, a controalelor la frontiere în spațiul Schengen

Neavând la dispoziție suficiente instrumente în acest sens, Comisia Europeană nu a supravegheat îndeajuns obstacolele pe care le-a generat pandemia de COVID-19 în calea dreptului la libera circulație a persoanelor. Aceasta este concluzia generală la care a ajuns Curtea de Conturi Europeană într-un raport special publicat astăzi. Supravegherea controalelor la frontierele interne reintroduse de statele membre începând din martie 2020 nu a asigurat protejarea pe deplin a normelor Schengen care facilitează libera circulație în UE. În plus, Curtea atrage atenția asupra lipsei de coordonare a restricțiilor de călătorie impuse de statele membre, precum și asupra lipsei de consecvență cu orientările și recomandările formulate de UE.

Orice cetățean al UE are dreptul de a circula liber pe teritoriul acesteia. Libera circulație este facilitată de eliminarea controalelor la frontierele interne în spațiul Schengen, care cuprinde 22 de state membre ale UE și 4 țări din afara acesteia și care a permis crearea unui spațiu de călătorii fără frontiere în Europa. Acest drept poate fi totuși restricționat din motive de ordine publică, de siguranță sau de sănătate publică. Începând din 2015, mai multe țări din UE au reintrodus controale la frontierele interne ca reacție la criza migrației sau la amenințările la adresa securității (în principal terorismul). Mai recent, în timpul pandemiei de COVID-19, numeroase state membre au luat măsuri de restrângere a liberei circulații în cadrul UE, în încercarea de a limita răspândirea virusului. Atunci când reintroduc controale la frontierele interne în spațiul Schengen, statele membre au obligația de a notifica acest lucru Comisiei Europene, careia continuă să îi revină responsabilitatea de a evalua dacă restricțiile propuse respectă legislația UE și nu aduc atingere dreptului la libera circulație a persoanelor.

„Având în vedere că libera circulație a persoanelor constituie una dintre cele patru libertăți fundamentale ale UE și a reprezentat încă de la început un element central al proiectului european, Comisia ar fi trebuit să verifice cu atenție dacă restricțiile introduse în perioada pandemiei de COVID-19 au fost toate relevante și justificate”, a declarat domnul Baudilio Tomé Muguruza, membrul Curții responsabil de acest audit. „Sperăm că constatările formulate în urma auditului nostru vor contribui la dezbateră în curs privind revizuirea sistemului Schengen.”

Curtea a examinat toate cele 150 de notificări ale statelor membre privind controalele la frontierele interne care au fost transmise Comisiei Europene în perioada martie 2020-iunie 2021, dintre care 135 făceau referire exclusiv la COVID-19. Această examinare a relevat clar că

Scopul acestui comunicat de presă este să prezinte mesajele principale ale raportului special adoptat de Curtea de Conturi Europeană. Textul integral al raportului este disponibil la adresa eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

notificările nu conțineau suficiente dovezi care să ateste că aceste controale la frontiere constituiau o măsură de ultimă instanță și că ele erau proporționale și limitate în timp. Mai mult, Comisia nu a inițiat proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor în legătură cu controalele la frontiere introduse pe termen lung înainte de pandemie.

În plus, Comisia nu a obținut toate rapoartele pe care trebuia să le primească în termen de patru săptămâni de la încetarea controalelor la frontierele interne. La fel ca în cazul măsurilor de control impuse de criza migrației și de amenințările la adresa securității înainte de pandemia de COVID-19, Comisia nu a solicitat informații suplimentare și nici nu a emis vreun aviz cu privire la controalele în cauză. Concluzia Curții este, așadar, clară: Comisia Europeană nu a verificat în mod corespunzător dacă reintroducerea controalelor la frontierele interne respecta legislația Schengen.

Comisia s-a confruntat cu dificultăți și din cauza limitărilor care afectează cadrul juridic existent pentru supravegherea restricțiilor de călătorie impuse ca urmare a pandemiei de COVID-19. Deși responsabilitatea pentru punerea în aplicare a acestor restricții revine exclusiv statelor membre, Comisia Europeană are mandatul de a facilita o abordare coordonată, astfel încât să se reducă la minimum impactul asupra călătoriilor transfrontaliere în interiorul UE. În acest scop, au fost emise orientări, în general în timp util. Curtea a constatat însă că aceste orientări referitoare la controalele la frontierele interne nu erau suficient de practice sau de ușor de aplicat.

Comisia a lansat, de asemenea, inițiative de coordonare a măsurilor care afectează libera circulație. Una dintre aceste inițiative este platforma *Re-open EU*, lansată la 1 iunie 2020 pentru a sprijini reluarea în condiții de siguranță a călătoriilor și a turismului în întreaga Europă. Cu toate acestea, la peste un an de la lansare, nouă state membre (Bulgaria, Danemarca, Germania, Estonia, Franța, România, Slovenia, Finlanda și Suedia) încă nu furnizaseră informații actualizate. În mod similar, eforturile Comisiei de a compensa, prin înființarea Grupului de informare privind coronavirusul, faptul că nu exista o structură de guvernare în situații de criză nu s-a concretizat într-o abordare consecventă. În opinia Curții, restricțiile de călătorie impuse în timpul pandemiei de COVID-19 au rămas în mare măsură necoordonate, iar Comisia nu a fost în măsură să prevină apariția unui mozaic de măsuri individuale, care variază considerabil de la un stat membru la altul.

Informații generale

Tratatul privind Uniunea Europeană prevede că UE trebuie să ofere cetățenilor săi „un spațiu de libertate, securitate și justiție, fără frontiere interne, în interiorul căruia este asigurată libera circulație a persoanelor”. Cetățenii UE apreciază libera circulație drept o realizare deosebit de importantă a integrării europene. Libertatea de a călători, de a studia și de a lucra oriunde în UE este realizarea Uniunii Europene cea mai recunoscută de către cetățeni, clasându-se pe primul loc în sondajele realizate în toate statele membre ale UE, înaintea monedei euro și a păcii. Libera circulație a persoanelor în interiorul UE este diferită de eliminarea controalelor la frontierele interne în spațiul Schengen. Cetățenii pot circula liber în spațiul Schengen, fără a fi supuși unor controale la frontierele interne. Cetățenii UE beneficiază de dreptul la liberă circulație pe întreg teritoriul UE, inclusiv către și dinspre state membre ale UE care nu au eliminat (încă) controalele la frontierele interne.

Raportul special nr. 13/2022, intitulat „*Libera circulație în UE în timpul pandemiei de COVID-19 – o supraveghere limitată a controalelor la frontierele interne și acțiuni necoordonate ale statelor membre*”, este disponibil pe site-ul Curții (eca.europa.eu).

În cursul acestui an, Curtea intenționează să publice, de asemenea, un raport special privind inițiativele luate de UE pentru a facilita călătoriile în condiții de siguranță în timpul pandemiei de COVID-19.

Curtea prezintă rapoartele sale speciale Parlamentului European și Consiliului UE, precum și altor părți interesate, cum ar fi parlamentele naționale, părțile interesate din sectoarele economice vizate și reprezentanții societății civile. Marea majoritate a recomandărilor pe care le formulează Curtea în aceste rapoarte sunt puse în practică.

Date de contact pentru presă

Serviciul de presă al Curții: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – M: (+352) 691 551 502
- Damijan Fišer: damijan.fiser@eca.europa.eu – M: (+352) 621 552 224
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691 553 547